

**A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság igazgatójának
11/2023. számú Igazgatói utasítása**

**A HORTOBÁGYI NEMZETI PARK IGAZGATÓSÁG
FENNTARTHATÓSÁGI TERVÉNEK**

KIHIRDETÉSÉRŐL

A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság (a továbbiakban: HNPI vagy Igazgatóság) felismerve a fenntartható fejlődés jelentőségét, célul tűzte ki a szervezet környezettudatos működésének megvalósítását, valamint foglalkoztatottjai ezen szemlélet iránti elkötelezettségének kialakítását.

A nemzeti park igazgatóságok szervezeti és működési szabályzatának kiadásáról szóló 1/2020 (I. 24.) AM utasítás (a továbbiakban: SZMSZ) 8.2. valamint 44.5.5. pontjaiban foglaltakra tekintettel jelen utasítás útján A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság Fenntarthatósági Tervét kihirdetem.

Kapják: A HNPI minden foglalkoztatottja, továbbá közzétételre kerül a HNPI hivatalos honlapján. (link: <https://www.hnp.hu/hu/szervezeti-egyseg/igazgatosag/dokumentumok/>)

Értesítés módja: e-mail a list-hnp@hnp.hu levelezőlistára történő kiküldéssel, valamint közzététel a HNPI belső portálján (link: <https://nextcloud.hnp.hu/f/10854932>).

Jelen szabályzat hatálybalépésének ideje: kihirdetés napja (2023. március 24.)

Készítette: Jogi, Igazgatási és Birtokügyi Osztály.

Melléklet: 1 példány a 11/2023. számú igazgatói utasítással kihirdetett fenntarthatósági terv.

HORTOBÁGYI NEMZETI PARK IGAZGATÓSÁG

FENNTARTHATÓSÁGI TERV

Hatályba lépés: a kihirdetés napja. (2023. március 24.)

Tartalomjegyzék

1. § A szabályzat megalkotásának célja, indoka.....	4
2. § Értelmező rendelkezések.....	4
3. § A fenntartható fejlődés	5
4. § Környezettudatos tervezés és menedzsment.....	5
5. § A humán erőforrás ösztönzése	5
6. § A fenntartható fejlődés és a munkakörnyezet	6
7. § A környezeti fenntarthatósággal összefüggő feladatok, célkitűzések	6
8. § Záró rendelkezések	9

1. § A szabályzat megalkotásának célja, indoka

- (1) A Fenntarthatósági Terv (a továbbiakban: Terv) megalkotásának célja a HNPI által a fenntartható fejlődés biztosítása érdekében vállalt célkitűzések és feladatok meghatározása, figyelembe véve az európai uniós elveket, a HNPI által lebonyolítandó, európai uniós és hazai finanszírozású projektek egy részéhez kapcsolódó pályázati útmutatók előírásait, továbbá a Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégiáról szóló 18/2013. (III. 28.) OGY határozat rendelkezéseit.
- (2) A HNPI – összhangban az uniós elvekkel – nagy hangsúlyt fektet a jövőben is a környezettudatos intézményi működés kialakítására és fenntartására. Jelen Terv megalkotásával egyidejűleg erőfeszítéseket tesz a környezeti erőforrások felhasználásának csökkentésére, eszközbeszerzései, programjai és rendezvényei szervezése során mérlegeli és figyelembe veszi a fenntarthatósági szempontokat.
- (3) Az Igazgatóság feladataiból adódóan is különös figyelmet fordít a védett természeti területek, Natura 2000 területek, élőhelyek, a védett növény- és állatfajok, továbbá a biodiverzitás védelmére. A HNPI jelen Tervvel is hozzájárul ezen természetvédelmi oltalom alatt álló területek és természeti értékek hosszú távú megőrzéséhez.
- (4) A HNPI a Terv készítésekor alapvető célkitűzéseként rögzíti, hogy körültekintően kell eljárni a természeti erőforrások felhasználása során és törekedni kell a környezetszennyezés minden formájának megakadályozására. Ennek érdekében az Igazgatóság mind a székhelyén, mind pedig a teljes működési és illetékességi területén kinyilvánítja elkötelezettségét a fenntartható fejlődés iránt.

2. § Értelmező rendelkezések

1. *Fenntartható fejlődés*: olyan fejlődési folyamat (földké, városoké, termelési folyamatoké, társadalmaké stb.), amely „kielégíti a jelen szükségleteit anélkül, hogy csökkentené a jövő generációk képességét, hogy kielégítsék a saját szükségleteiket.”¹
2. *Fenntarthatóság*: fejlődést jelent, és nem növekedést. (A fogalomkör fenntartható növekedésnek való értelmezése félreértés, hiszen az igen gyakran az erőforrások túlfogyasztását, a jövő felélését jelenti.) A fenntartható fejlődés „fejlődés a környezet teherbírását nem meghaladó növekedés nélkül... A fejlődés minőségbeli javulást jelent, míg a növekedés mennyiségbeli bővülést.”²
3. A fenntarthatóság hagyományos három eleme:³

¹ Egyesült Nemzetek Szervezetének 1987-ea Brundtland-jelentése.

² Herman Daly 1996

³ <https://eionet.kormany.hu/a-fenntarthato-fejlodes-fogalma>

3. § A fenntartható fejlődés

- (1) Az emberiség a természetes környezetéből közvetlenül vagy a gazdasági szükségletek kielégítése céljából veszi el azokat a javakat, melyek a földi rendszer részét képezik. A fenntarthatóság biztosításával összefüggésben célunk nem lehet más, minthogy a jelen és jövő generációk létfeltételeihez szükséges természeti és épített környezet minőségét, értékeit megőrizzük.
- (2) A fenntartható fejlődés elsődleges célja a fentiek alapján magának az emberi társadalomnak a fenntartása. Természetes környezetünk erőforrásait olyan mértékben használhatjuk, amíg nem sértjük azok megújulási lehetőségét.
- (3) A fenntartható fejlődés célja egy olyan fejlődés biztosítása, amely a jelen igények kielégítése mellett nem fosztja meg a jövő generációkat saját szükségleteik kielégítésének lehetőségétől. Minden szervezetnek, így az Igazgatóságnak is kulcsfontosságú szerepe van ezeknek a céloknak a megvalósításában, továbbá a fenntartható fejlődés szemléletének terjesztésében.
- (4) Az Igazgatóság feladatainak ellátásával összefüggésben is elősegíti a környezeti állapot javítását, természetvédelmi tevékenységével hozzájárul a természeti erőforrások védelméhez, valamint az azokkal való helyes gazdálkodáshoz.
- (5) A HNPI fenntartható fejlődést támogató tevékenységeit, célkitűzéseit az alábbi szempontok határozzák meg:
 1. környezettudatos tervezés és menedzsment,
 2. fenntartható fejlődést szolgáló megvalósítás és üzemeltetés,
 3. egyéni felelősségvállalás.
- (6) A HNPI a fenntarthatóságot saját működésének alapértékeként határozza meg. Erre tekintettel számos olyan intézkedést, feladatot hajtott végre és tervez az ezekben is megvalósítani, amelyek a munkabiztonság javításán, a környezeti terhelés mérséklésén, a takarékos erőforrás-gazdálkodáson keresztül járulnak hozzá a fenntarthatóság biztosításához és erősítéséhez.

4. § Környezettudatos tervezés és menedzsment

- (1) A HNPI vezetése elkötelezett a fenntarthatósági szempontok mellett a szervezet költséghatékony és környezettudatos működése érdekében. A környezeti erőforrások felhasználásának csökkentésén túl igyekszik az eszközbeszerzései és szolgáltatásai, programjai szervezése során mérlegelni a fenntarthatóság szempontjait. A HNPI motiválja foglalkoztatottjait a környezettudatos magatartás követésére, és igyekszik biztosítani ennek feltételeit is.

5. § A humán erőforrás ösztönzése

- (1) A HNPI elkötelezett a személyi állomány fenntarthatósággal kapcsolatos tudásismeretének bővítése mellett. Ennek érdekében az Igazgatóság többek között törekszik a fenntarthatóság témakörének, helyes értelmezésének közzétételére, a szelektív hulladékgyűjtés lehetőségeinek és gyakorlatainak ismertetésére, valamint a fenntartható közlekedés ismerveinek propagálására.
- (2) A környezettudatos munkahely nem csak a HNPI által megvalósítandó feladat, hanem annak szerves részét képezik a munkahelyi szokások és a foglalkoztatottak egyéni hozzáállása is. Tapasztalataink szerint a munkatársak egymásra gyakorolt hatásán, és a

példamutatáson keresztül vezet az út a fenntarthatósági szempontok eredményes érvényesítéséhez.

- (3) A HNPI a fenntarthatósági elvek tudatosítása érdekében a foglalkoztatottak körében is nagy hangsúlyt fektet a fenntarthatósággal kapcsolatos tudásmegosztásra. A fenntarthatósággal kapcsolatos elvekről, intézkedésekről, célokról – különböző fórumokon keresztül – tájékoztatást ad a személyi állomány részére.
- (4) A fenntartható fejlődéssel kapcsolatos jelen Tervbe foglalt célkitűzések megvalósításában – környezetünk védelme érdekében – a személyi állomány minden tagjának kötelessége együttműködni.
- (5) A foglalkoztatottak környezettudatos magatartásának kialakítása céljából a HNPI erősíti az önképzés lehetőségét, növeli a hozzáférhető tudást (különösen plakátok, ismeretterjesztő anyagok, elektronikus dokumentumok) és fejleszti annak átadását.

6. § A fenntartható fejlődés és a munkakörnyezet

- (1) A fenntartható fejlődés egyik központi eleme az energiafelhasználás racionalizálása. Erre tekintettel a HNPI a rendelkezésre álló erőforrások körültekintő és hatékony felhasználásával, valamint az energiatakarékos szemlélet előtérbe helyezésével járul hozzá a szervezet gazdaságosabb működtetéséhez. A hatékonyabb energiagazdálkodás megvalósítása céljából a HNPI kiemelt figyelmet fordít az irodatechnikai eszközök üzemeltetésével kapcsolatos szokásokra, valamint az irodaépületekben található fűtési-hűtési rendszer használatának módjára.
- (2) A világítástechnika területén 2009-ben az Európai Unió elrendelte a hagyományos izzók fokozatos kivételét, elsősorban fenntarthatósági szempontok miatt, mivel becslései szerint az EU-s országok otthonaiban a fényforrások 85%-a hagyományos, rossz energiamutatókkal rendelkező izzólámpa. A világítástechnika területét az Igazgatóság vagyonkezelésében lévő épületekben fokozatosan, folyamatosan fejlesztjük azzal, hogy a kiegészítő hagyományos izzókat, fénycsöveket kivesszük, és azokat energiatakarékosra cseréljük.

7. § A környezeti fenntarthatósággal összefüggő feladatok, célkitűzések

- (1) A HNPI a fenntartható fejlődés biztosítása érdekében a következő környezeti fenntarthatósággal összefüggő célkitűzéseket vállalja:
 1. A HNPI elkötelezett az Európai Parlament és a Tanács 2008/98/EK Irányelvébe foglalt ún. „hulladék-hierarchia” iránt. Ennek megfelelően a HNPI elsődleges célja a hulladékok keletkezésének megelőzése.

A megfelelő hulladékgazdálkodás elősegíti mind az egészségügyi, mind pedig a környezeti problémák mérséklését, csökkenti az üvegházhatást okozó gázok közvetlen és közvetett kibocsátását, valamint a helyi szintű kedvezőtlen hatásokat (pl.: hulladéklerakás miatti tájképrombolás, víz- és levegőszennyezés). A HNPI elkötelezett a hulladékok környezetre gyakorolt hatásának mérséklése mellett. Erre tekintettel a székhelyén, valamint teljes működési és illetékességi területén szelektív hulladékgyűjtés történik. Ennek keretében szétválogatásra kerül a papír-, a műanyag-, az irodai veszélyes és az egyéb, kommunális hulladék. A HNPI prioritásként kezeli a hasznosításra átadott hulladék arányának növelését a keletkezett hulladékon belül.

2. A papír felhasználásával kapcsolatos célkitűzések:
- a) a HNPI papír vásárlásakor előnyben részesíti a környezetbarát termékjellel ellátott, valamint az újrahasznosított rostanyagból készült papírokat, melyek fehérítéséhez klórmentes vegyszert alkalmaznak,
 - b) a HNPI újrahasznosított papírt alkalmaz az irodai papírfelhasználás során, legalább 15%-ban,
 - c) a papírhulladékok mennyiségének csökkentése érdekében az egyik felén már használt, bizalmas adatokat nem tartalmazó papír másik oldala felhasználható belső információk nyomtatására és jegyzetpapírként,
 - d) a papírtakarékosság érdekében a nyomtatók alapbeállítása a kétoldalas nyomtatás,
 - e) a HNPI a dokumentumokat csak szükség esetén, a szükséges terjedelemben nyomtatja ki, és csak az elfogadott, utolsó verziók kerülnek kinyomtatásra,
 - f) a környezetkímélés érdekében törekedni kell a papír- és hulladékkímélő adatkezelési technológiák bevezetésére,
 - g) a felhasznált papírmennyiség csökkentése érdekében a belső - és lehetőség szerint a külső - kommunikáció során is előnyben részesülnek a papírmentes kapcsolattartások, az e-mail és a telefon nagyfokú használata,
 - h) a HNPI 2023-ban bevezeti a Poszeidon (EKEIDR) elektronikus irat- és dokumentumkezelő rendszert, mellyel átáll a jelenlegi alapvetően papíralapú ügyintézésről a túlnyomó részt elektronikus ügyvitelre, hatalmas lépést téve ezzel a „papírmentes iroda” megvalósítása felé.
- (2) A HNPI – amennyiben megoldható – a partnerekkel, szerződő felekkel történő kommunikáció céljából videokonferenciát szervez, ami elősegíti az idő, üzemanyag és a gépjárműhasználat költségeinek megtakarítását. A HNPI mindemellett előnyben részesíti az online kommunikációs eszközök alkalmazását (pl.: skype, Teams).
- (3) A HNPI környezettudatos szemléletét a vele kapcsolatban álló partnerek felé is jelzi, az e-mailek láblécében megjelenő alábbi (vagy hasonló tartalmú) szöveggel: *„Mielőtt kinyomtatná jelen e-mailt, kérjük gondoljon a környezet iránti felelősségre!” / „Kérjük gondoljon a környezetre, mielőtt kinyomtatja ezt az e-mailt!”.*
- (4) A HNPI támogatja a foglalkoztatottjait abban, hogy környezetbarát közlekedési móddal és eszközzel jussanak el a munkahelyükre, illetve onnan otthonukba. A HNPI ezzel kapcsolatos célkitűzései az alábbiak:
- 1. a munkatársak ösztönzése a kerékpárral történő munkába járásra – ennek biztosítására a HNPI székhelyén kerékpártároló áll rendelkezésre;
 - 2. a munkáltató 100 %-ban megtéríti a munkatársak tömegközlekedéssel történő munkába járásának bérlettel igazolt költségét;
 - 3. a munkatársak részére a munkáltató helyi utazásra szolgáló bérletet nyújthat, költségvetési forrása függvényében,
 - 4. a tömegközlekedés késéseit a munkáltató igazolt késésnek fogadja el.
- (5) A HNPI programok és egyéb projektrendezvények helyszíneinek kiválasztása során a környezettudatossági szempontokat figyelembe véve hoz döntést. Ennek megfelelően a helyszínek kiválasztása során előnyt fognak élvezni azok a természetközeli helyszínek, ahol a hulladékminimalizálás, a szelektív hulladékgyűjtés, a környezetbarát megközelíthetőség biztosítottak. A HNPI a helyszínek kiválasztása során előnyben fogja részesíteni a környezetbarát közlekedési módokkal (gyalogos, kerékpár, tömegközlekedés) megközelíthető helyszíneket.
- (6) A HNPI a rendezvények szervezése során felhívja a résztvevők figyelmét a helyszínek környezetbarát megközelíthetőségének lehetőségére (pl.: a meghívón jelezve hogyan

lehet tömegközlekedéssel, kerékpárral vagy esetleg gyalog eljutni a rendezvény helyszínére).

- (7) A HNPI a területi kiszállások, esetleges távolabbi képzések alkalmával igyekszik az azonos irányból érkezők közös utazási lehetőségének megoldására (pl.: telekocsi rendszer).
- (8) A HNPI az eszközök, termékek beszerzése során figyelemmel van a környezetvédelmi szempontok érvényesítésére. Igyekszik a kombinált, valamint az anyag- és energiatakarékos irodatechnikai készülékek beszerzésére és alkalmazására. Ennek érdekében az asztali és hordozható számítógépek, monitorok, nyomtatók, lapolvasók, faxok, másológépek, projektorok és egyéb eszközök beszerzésekor az energiafogyasztás kiemelt szempont lesz, emellett vizsgálatra kerül a berendezés anyagösszetétele, az újrafeldolgozott papír használhatósága, továbbá a kétoldalas és a „stand-by” (készenléti) üzemmód lehetősége is.
- (9) Az irodatechnikai eszközök beszerzésénél, választásánál a HNPI figyelembe veszi az adott eszköz tartósságát, javíthatóságát, újratölthetőségét, újrahasznosíthatóságát, környezetkímélő alapanyagát, nagyobb kiszervezés preferálását, valamint azt, hogy rendelkezik-e az adott termék környezetbarát termékjellel.
- (10) A HNPI munkatársai vállalják, hogy az irodaépületekben található minden olyan használaton kívüli irodatechnikai berendezést, amely képes az ún. „stand-by”, azaz készenléti üzemmódra (pl.: monitorok), körültekintően működtetnek. Ezzel együtt vállalják, hogy minden munkanap végén kikapcsolják a számítógépeket, monitorokat, lekapcsolják a villanyt, továbbá használaton kívül nem hagyják bedugva a mobiltelefon-töltőket.
- (11) A HNPI a vállalkozók, alvállalkozók kiválasztása során figyelembe veszi és előnyben részesíti azokat a partnereket, akik környezetvédelmi szempontból előnyösebb szolgáltatást nyújtanak, illetve a szolgáltatás elvégzése során környezetvédelmileg előnyösebb alapanyagokat használnak fel.
- (12) Az Igazgatóság felelős munkáltatóként foglalkoztatottjai egészségét és biztonságát szem előtt tartja. A HNPI elkötelezte magát amellet, hogy nap, mint nap felelősen jár el az egészségvédelem, biztonságtechnika és környezetvédelem, valamint tevékenysége társadalmi hatásának tekintetében. Óvja épületei és eszközei épségét, amennyiben szükséges, szakszerűen reagál az esetleges vészhelyzetekre.
- (13) A HNPI az egészséges munkakörnyezet jegyében munkatársai részére továbbra is konyhával, illetve ételmelegítési lehetőséggel biztosítja az egészséges táplálkozás lehetőségét.
- (14) A HNPI a papírkéztörő használatát minimálisra igyekszik csökkenteni, továbbra is előnyben részesíti a mosható pamut kéztörő használatát.
- (15) Az Igazgatóság a rendszeres foglalkozás-egészségügyi vizsgálatok és – költségvetési forrásaihoz mérten – egészségügyi szűrővizsgálatok szervezésével is biztosítja az emberi erőforrás védelmét.
- (16) A palackos vízfogyasztás csökkentése érdekében vízautomaták kerültek kihelyezésre az épületrészekben, melynek eredményeként jelentősen csökkent a műanyag hulladék mennyisége. A HNPI a jövőben ennek segítségével is igyekszik minimálisra csökkenteni a műanyag hulladék keletkezését.
- (17) A jövőben is fontos feladat a külső helyszínek elérésére fenntartott gépjárműpark rendszeres karbantartása és a gépjármű-futás ellenőrzési rendszerének fenntartása. Ezek megfelelően kontrollálják az energia- és költség hatékony felhasználást.
- (18) Az Igazgatóság arculatában, stratégiájában megjeleníti a környezettudatos szempontokat (Környezetvédelmi Világnap, Víz Világnapi rendezvények és kapcsolódó

programok, Föld napi programok, környezetvédelmi, természetvédelmi tárgyú pályázatok, versenyek, vetélkedők, stb. formájában).

- (19) A HNPI kiemelten fontos feladatának tekinti a természetvédelmi oltalom alatt álló területek és értékek megismertetését a helyi közösséggel, ennek érdekében programokat, természetvédelmi szakember vezetésével túrákat szervez.
- (20) A HNPI kiadványai megjelenítése, valamint programjai, rendezvényei szervezése során figyelembe veszi jelen Terv célkitűzéseit.

8. § Záró rendelkezések

- (1) Jelen szabályzat a kihirdetés napján lép hatályba.
- (2) Jelen szabályzatot ötévente felül kell vizsgálni. A felülvizsgálatért és karbantartásért a Jogi, Igazgatási és Birtokügyi Osztály mindenkor vezetője a felelős.
- (3) Jelen szabályzat hatálybalépésével hatályát veszti a 2014-ben kihirdetett Fenntarthatósági Terv.
- (4) A Szabályzat az Igazgatóság képviselője – igazgató – által fokozott biztonságú elektronikus aláírással kerül kiadmányozásra.
- (5) A Szabályzat kizárólag elektronikus úton – az Igazgatóság belső információs rendszerén illetve hivatalos honlapon (hnp.hu) történő közzététellel – kerül kihirdetésre.

Kelt: Debrecen, időbélyegző szerint

Medgyesi Gergely Árpád
igazgató